№ 261
კვირა, 6 დეკემბერი, 1898 წ.

გაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

1877—1898

ივერია

№ 261
კვირა, 6 დეკემბერი, 1898 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებლად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიჰმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქართული თეატრი

კვირას, 6 დეკემბერს,
ქართულის დრამატიულის საზოგადოების არტისტებისაგან **ქ-ნ მესხის** და **ბ-ნ გუნიას** მონაწილეობით
წარმოდგენილი იქმნება

I

პირველი ბუზი

კომედ. 3 მოქმედ. თხზ. ვ. ველიჩკოსი, თარგ. ვ. გუნიასი.

II

პირველად ახალი პიესა

გამარჯვებულებს არა სჯიან

კომედ. 2 მოქმ., თარგ. ანნა მესხისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი **მესხი**, კარგარეთელი, ჩერქეზიშვილი, გარელი; ბ-ნნი აბაშიძე, მესხი, გუნია, გედევანოვი, სვიმონიძე, ხოსროევი და სხვ.

ადგილების ფასი დაკლებულია. დასაწყისი სწორედ 8 საათზედ.

რეჟისორნი **ვ. აბაშიძე** და **კ. მესხი.**

ხუთშაბათს, 10 დეკემბერს, ბენეფისი ქ-ნ ე. ჩერქეზიშვილისა.

დიდი იაფობა

იაპონიის, ჩინეთის და კავკასიის საუცხოვო და ორიგინალ საქონლისა.

იყიდება: უძვირფასესი საჩუქრები **დღესასწაულებში მისართმევად, ოთახების მოსართავად,** სამწერლო მაგიდებისა, კუთხეებ-ს და კედლების შესამკობად და სხვანი.

აქვე **იყიდება მრავალგვარი აბრეშუმეულობა** და **ფანზა ჩინეთისა** (თეთრეულებისათვის).

იყიდება აგრეთვე შეკერილი ხალათები, ჭუჭები და სხვა.

დოროს-მელიქოვის ქუჩა, ზუბალოვის სახლი, სემინარიის პირდაპირ,

იოსებ მერკვილაძის მაღაზიაში.

(3—6.—3)

კვირას, 6 დეკემბერს, საღამოს 6 საათზედ ტფილისის სათავად-აზნაურო ბანკის დარბაზში დანიშნულია

საგანგებო კრება

ქართველთა სასესხ-მიცემო ამხანაგობის

„შუამავალისა“.

(ეს კრება გაგრძელება იქნება 29 ნოემბერს მომხდარ კრებისა).

კრება უსათუოდ შესდგება იმისდა მიუხედავად, თუ რამდენი დაესწრობა მას წილის პატრონი.

კრებამ უნდა აირჩიოს: თავმჯდომარე კონტროლისა და „ფირმის“ წარმომადგენელი, რომელიც თავს ანებებს 1899 წლიდგან.

გარდა ამისა კრებას წარედგინება განსახილველად ზოგიერთი სხვა შინაური საქმეებიც.

წევრთ ამხანაგობისას არ გაეგზავნებათ ცალკე მოწვევის ბარათები.

(3—6.—3)

პირველი კერძო სამკურნალო
ექიმის ნავასარდიანისა
(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. სადოსტაქარო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.

ქ. მ ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასიანცი.—დილის 11—12 ს. ქალთა სენით ავადმყოფებს.

ი. თ. პრიტასევიჩი—12—1 საათ. ყურის, ყელის, ცხვირის და გულის ავადმყოფ.

ა. ზ. კარაშეტიანცი. 1—1½ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.

ა. გ. გურკო. 1¼—2¼ ს. შინაგანი და საშარდეს ავადმყოფობის.

საღამოობით:

გ. მ. მახვილაძე.—6—7 საათ. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ.

ა. ნ. შპაკოვსკი—6—7 საათ. ნერვების (ელექტროტერაპია), ვენერიული და კანის სნეულებ.

ბ. ა. ნავასარდიანი—6½—7 საათ.

ტ. ი. რუდენკო—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად, მიკროსკოპიულად და ბაქტერიოლოგიურად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.

Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана*.
Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.
(წ)

ტფილისი, 5 დეკემბერი

მას აქედ, რაც სამთაკავშირი გერმანიისა, ავსტრ-უნგრეთისა და იტალიისა შეიკრა და რუსეთი და საფრანგეთი ერთი ერთმანეთისაკენ მიიხედა კავშირისავე შესაკვრელად, ინგლისმა ირჩია ღობეს გარედ დგომა და აქედამ ყურება,—ვნახოთ რა გამოვა რისაგანაო. პირველ ხანებში არც უიმისობა იყო, რომ ინგლისის ჩარევა საქმეში სასურველი არა ყოფილიყო ან ერთისათვის, ან მეორისათვის. ნამეტნავად გერმანია ტრფიალის თვალით იცქირებოდა ინგლისისაკენ,—აგებ ხელი მოგვაწოდოსო, ან დაგვპირდეს ხელ-გამოუღებლობას, თუ ვინიცობაა ბედმა ხმალზე მიაგდო საქმეო. ინგლისმა კარგად იცოდა თავისის თავის ყადრი ამ შემთხვევაში, არც ერთისაკენ გადაიწია, არც მეორისაკენ, არავითარის კავშირით ხელფეხი არ შეიკრა და დაადგა ეგრედ წოდებულ ხელებგახსნილ პოლიტიკასა (политика свободныхъ рукъ). ეს ის პოლიტიკაა, რომელიც ამბობს: მე ჩემად ვიქნები და როცა საქმეთა გარემოება თავისას იტყვის, მე ჩემს თავისუფალს ხელს მაშინ გავშლიო ან საამისოდ, ან საიმისოდ იმისდა მიხედვით თუ, როგორ უფრო სამჯობინარი იქნება ჩემთვისაო.

ჩვენა გვგონია, ასეთმა მდგომარეობამ ინგლისისამ უფრო ბევრი უშველა ქვეყნის მშვიდობიანობას, ვიდრე ორ-მხრიულმა კავშირმა ევროპიის სახელმწიფოთა. საკმაო იყო ინგლისი ან ერთს მხარეს მისდგომოდა, ან მეორეს, რომ ომი შესაძლებელ გამხდარიყო ევროპაში. ინგლისი მეტად ძლიერი ქვეყანაა. იმისი მომხრეობა ისე გააძლიერებდა ერთს რომელსამე მხარეს ორ-მხრიულ კავშირისას, რომ უეჭველ გამარჯვებას უქადიდდა. უეჭველი იმედი გამარჯვებისა მეტად სამაცდურო რამ არის და ამ მაცდურებას ძნელად თუ გაუძლებდა იგი, ვისაც საომრად ხელი უკიდია ხმალზე, და დღე მუდამ საამისოდ მზადებაშია და აბრკოლებს მხოლოდ მოპირდაპირის თანასწორი ღონე და შემძლებელობა. ინგლისიკი სასწორს ღონისას გადახრიდა იქით, საიდაც თვით დადგებოდა და ძალიანაც გადახრიდა, რადგანაც ძლიერი ქვეყანაა.

ეს ასე იყო, ვიდრე ევროპა თავისის შინაურ საქმეების გამო გულს იმღვრევდა და თავისს დაუნჯლებელ სატკივარს შიგ ევროპაში ჰხედავდა. ამ სარბიელზე ინგლისს ბევრი არა სცხელოდა-რა, არცა სციოდა. ერთი ოსმალეთის საქმე იყო, საცა ინგლისს კუდი ეწოდა და აქ ხომ ჯერ ხანად ევროპის დიპლომატიამ ყველას გული დაუამა, რაკი უბედურს ოსმალეთს კრიტის კუნძული ჩამოაცალეს. მართალია, მაკედონიის საქმესაც-კი შეუძლიან ხელ-ახლად ცეცხლის მოდება, მაგრამ აქედამ ჯერ განსაცდელი და საფრთხე რამ მოსალოდნელი არ არის, რადგანაც მაკედონიის საქმე დიპლომატიამ ჩაიგდო სალექად და ყველამ იცის, რომ ცოხნა მისი და ხანგრძლივ დამში ჩადება საქმისა ერთია. სულ სხვაა დღევანდელი დღე. ევროპა ევროპის გარედ გავიდა. ევროპის გარედ გასვლა და ინგლისის მოსვენების დაკარგვა და შეფიცხება ერთია. ეხლა თვითონ ინგლისი იმ მდგომარეობაში ჩავარდა, რომ მეტი გზა არ არის მომხრე და მოკავშირე უნდა ვინმე იშოვოს, ან სულ მარტოდ დარჩეს პირისპირ ძლიერ სახელმწიფოებისა, რომელთაც ჰკუაში აღარ მოსდით ბატონობა ინგლისისა ევროპის გარედ, მაგალითებრ, აფრიკასა და ჩინეთში. აფრიკაში ინგლისი უფრთხის საფრანგეთსა და ჩინეთში ყველაზე მეტად რუსეთს. რომ ან აფრიკაში, ან ჩინეთში თავი გამოიდოს ინგლისმა იმოდენად, რამოდენადაც მისი მართლადა სიკვდილ-სასიცოცხლო ინტერესები ითხოვენ, დიდი ძალი და ღონე უნდა და თუმცა ინგლისი ქადულობს საკმაოდ ღონიერი ვარო, მაგრამ ძნელად დასაჯერია, რომ ეს ასე იყოს, თუ სახეში მივიღებთ დანარჩენს სახელმწიფოებს, რომელთაც შეუძლიანთ ერთი პირი შეჰკრან ინგლისის წინააღმდეგ. მარტო ინგლისი ვერას გაჰბედავს, რაკი აფრიკაში და ნამეტნავად ჩინეთში საქმე თან და თან ისე იწეწება და იშლება, რომ ყველას მადა გაღვიძებული აქვს,—აცა მე რა ვირგუნოო.

ეს აშკარაა, რომ ყველა იმას ჰფიქრობს, თუ ლუკმა გავარდეს, ჩემს ჯამში ჩავარდესო და რაკი ასეა, ეგრე ადვილი არ არის აქ ბურთის გატანა მოედნიდამ ერთს რომელისამე სახელმწიფოსაგან სხვების შეუწევნელად და დაუხმარებლად. სწორედ ამ გარემოებამ მიიყვანა ინგლისი იმ დღემდე, რომ იგი ჰნატრობს მოიმხროს ვინმე. ტყუილად-კი არ ირჯება ინგლისის მინისტრი ჩამბერლენი, რომ ზოგისათვის პირიდამ თაფლს აფრქვევს და ზოგისათვის ბალღამსა. საფრანგეთს იგი ცხვირაწევით ექცევა, იაპონიას, ამერიკას და გერმანიას ფეხთა წინ უგორდება.

ეხლახან ამ მინისტრს ვეკფილდში სიტყვა წარმოუთქვამს და მრავალ მხრით შესანიშნავია ეს სიტყვა. იგი ამბობს, რომ საფრანგეთსა და ჩვენს შუა საქმე, ჯერ არ ვიცით, რით გათავდებაო. ეგ იმაზეა დამოკიდებული, თუ რამოდენად შესაძლებელია ერთმანეთს მოვურიგდეთ და რა გზით უნდა მოვიქცეთ ორსავ მხრივ, რომ ურთიერთ დამეგობრებას საფუძველი რამ დაედოსო. ამასთან ისიც უნდა ვთქვაო, რომ დამეგობრება არ ეშესაბამება იმ წყრომისა და გამოკიდების პოლიტიკას, რომელსაც დასდგომია საფრანგეთი ეს რამდენიმე წელიწადიაო. ჩვენ სრულებით გუნებაშიაც არა გვაქვს ვიყიდოთ ეგ მეგობრობა მით, რომ ჩვენ დავუთმოთ რამე, საფრანგეთმა კი არა დაგვითმოსო, რადგანაც ერთს რისამე დათმობას, ახლა მეორე მოჰყვებაო.

ასე შეამკო საფრანგეთი მინისტრმა ჩამბერლენმა და ბოლოს სულ სხვა კილოთი მოიხსენა იაპონია, გერმანია და ამერიკა და ამასთან არ დაივიწყა ქადილიცა. იგი ამბობს, რომ ერთნაირი ინტერესები გვაქვს ჩინეთში იაპონიას, გერმანიას, ამერიკას და ინგლისსაო იმ მხრით, რომ იქ ვიქონიოთ თავისუფალი ვაჭრობაო. ამერიკის პრეზიდენტის მაკ-კინლეის ეპისტოლესაგან სჩანს, რომ სამერმისოდ მარტო ინგლისი არ იქნება იმის დარაჯად, რომ ვაჭრობისათვის ჩინეთში ყველასათვის ღია იყოს ჰის-კარიო. ინგლისი მარტოკაც შემძლებელია დაიცვას თავისი ინტერესები. მხოლოდ გარდა საკუთარის ინტერესებისა, საზოგადო ინტერესებიც ხომ არისო და ამ ინტერესებს უკეთესად ვუპატრონებთ, თუ ერთად ვიმოქმედებთო.

გერმანიის მოსანადირებლად აი რა სთქვა მინისტრმა ჩამბერლენმა. ჩვენს გერმანიის მეგობრებს უნდა ვანიშნოთ, რომ იქ მომხრეობასა და კავშირზე სალაპარაკო არა არის რა, საცა ერთი მხარე ჰცდილობს მარტო თავისაკენ მოითალოსო. „ჩვენაო, ამბობს ჩამბერლენი, სრულებითაც არა გვსურს თქვენის ხელით ნარი ვგლიჯოთ, ან ჩვენის ხელით თქვენ ჰგლიჯოთ ნარი, ხოლო ხომ არის იმისთანა მძიმე საქმეები, რომელნიც იმოდენად ეხებიან გერმანიის ინტერესებს, რამოდენადაც ინგლისისასო. აი ამ ინტერესების მიზეზით შესაძლოა მოვრიგდეთ ერთმანეთში, ერთმანეთს შევეწივნეთ, ან არა და ერთმანეთს არა დავუშალოთ-რაო. ერთი იმისთანა ადგილი არ არის ქვეყნიერობაზე, საცა ინტერესები გერმანიისა და ინგლისისა ერთმანეთს ეწინააღმდეგებოდნენ, ამიტომ მგონია, რომ უდიდესი ხმელეთის სახელმწიფო ამ დღიდამ უფრო და უფრო დაუახლოვდება უდიდესს სახელმწიფოს ზღვისას და ერთად იქონიებენ ზედ-მოქმედებას მშვიდობიანობის და თავისუფალ ვაჭრობის დასაცველად. ეხლანდელი სამსოფლიო ყოფა მდგომარეობა ისეთია, რომ ინგლისის მეგობრობას ცხვირ-ზევით ვერ აიცილებენ და წინადვე ვარწმუნებ ჩვენს გერმანიის მეგობრებს, რომ თუ ოდესმე ჩვენი ინტერესები, ან საგანი,

რომელსაც ჩვენ ვეტანებით, ერთი და იგივე არ იქნება და გერმანიის მიერ ხელ-შეუწყობელი დარჩება, ჩვენ შემწეობისათვის გერმანიას ხელს არ გავუწვდითო. მინამდე-კი მე ვამტკიცებო, რომ ეგ მორიგება გერმანიასთან დიდი გამარჯვება იქნება ჩვენის მთავრობის მხრითაო. უფრო მეტად სასიხარულოა ჩემთვის, რომ ახალშენებსა და ჩრდილო-ამერიკის შტატებში ჩვენთან მეგობრობა ჰმატულობს და ძლიერდებაო. რაკი ჩვენ ანგლო-საქსონელნი ერთად მეგობრულად მოვეწყობით, არავითარი ზავი და კავშირი სხვებისა ჩვენთვის საშიში არ იქნებაო".

თუმცა ასეთის იმედით უყურებს მინისტრი ჩამბერლენი ინგლისისა და ამერიკის დამეგობრებას, მაგრამ,როგორც ეტყობა, ცხვირ-ზევით არ აიცილებს გერმანიის მომხრეობასაც. აშკარაა, ან ამერიკის დიდი იმედი არა აქვს, ან ამერიკის მომხრეობა საკმარისად არ მიაჩნია ინგლისის გულთა-თქმათა გამარჯვებისათვის. წინადაც ვთქვით და ეხლაც ვიტყვით, ზღვაში ინგლისს ვერავინ გაუძლიანდება, ინგლისის შიში ხმელეთიდამ არის და აქ გერმანია ერთად-ერთი სახელმწიფოა, რომლის მომხრეობა ინგლისს დიდად ხელს მისცემს, თუ სადმე ვისთანმე დაჯახება სწადიან.

საფრანგეთმაც კარგად გაითვალწინა რა ძალ-ღონეა გერმანია, თუ ვინიცობაა ინგლისს მიუდგა. ამიტომაც ეხლა საფრანგეთი მზად არის დაივიწყოს ყოველივე ჯავრი, რაც გერმანიის მიერ დამარცხებამ გულში ჩაუთესლა, და ხელი გაუწოდოს გერმანიას და თავისაკენ გადმოიყვანოს. ეხლა ხშირი ლაპარაკია საფრანგეთში და საფრანგეთის ჟურნალ-გაზეთობაში, რომ საფრანგეთი შეურიგდეს გერმანიას და მით მისი მომხრეობა მოიპოვოს ინგლისის საწინააღმდეგოდ.

ამ გარემოებამ გერმანია დღეს იმ მდგომარეობაში ჩააყენა, რა მდგომარეობაშიაც ინგლისი იყო, როცა სამთა კავშირი შეიკრა და ამით გზა გაეხსნა ორთა კავშირის შეკვრასაც. ჩვენის ფიქრით, გერმანიის წასვლა ან აქედ ან იქით ბევრის რისამე მომასწავებელია იმ მხრით, რომ ინგლისმა ან ხმა უნდა გაიკმინდოს და სხვათა ბრძანებას დაემორჩილოს, ან ომი უნდა ასტეხოს. აშკარაა, რომ უომრად თავის დაღუნვა და კუდის ამოძუება დასაწყისი იქნება ინგლისის ძლიერების დასასრულისა ზღვებზე და ახალშენებში, მაგრამ არც ომის ატეხა დააყრის კეთილს, თუ ვინიცობაა ინგლისი დამარცხებულ იქმნა. ინგლისის დაუძლურება ზღვებზე და ახალშენებში და მისის სახელის გაუქმება სამსოფლიო სარბიელზე ორივ ერთი იქნება და ამიტომაც, არა გვგონია, ინგლისმა ყოველივე ღონის-ძიება არ იხმაროს, რომ ეს ასე არ დაემართოს და თუ საქმე არჩევანზე მივა, რასაკვირველია, ომს უფრო ირჩევს, თავს საომრად უფრო გამოიმეტებს, ვიდრე უომრად ხმის ჩაკმენდასა და თითის მოკაკვას.

მართალია, ზოგჯერ „საცა არა სჯობს, გაცლა სჯობს კარგისა მამაცისაგან", მაგრამ არც უმისობაა, რომ „სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა სიკვდილი სახელოვანი": გერმანიას დღეს შეუძლიან ინგლისი იმ დგომარეობაში ჩააგდოს, რომ სხვა გზა არა ჰქონდეს ან ერთი ეს ანდაზა უნდა ამოირჩიოს სახელმძღვანელოდ ან მეორე. ეს იმაზე იქნება დამოკიდებული, ინგლისი ვის იშოვის მომხრეთ და ვის არა. ამითი აიხსნება ის ამბავი, რომ დღეს ინგლისი ჩრდილო-ამერიკის შტატებსაც ფიანდაზებს უშლის, იაპონიასაც სამეგობროდ ეკურკურება და გერმანიასაც ეტრფიალება და გუნდრუკს უკმევს. რასაკვირველია, არც მეორე მხარე დარჩება ისე, რომ არ ეცადოს ინგლისს ყველა ამაებში ხელი შეუშალოს და წინ გადაეღობოს.

ეს ორ მხრივი ცდაა ბურთი დღევანდელის მოედნისა და თვითეულის სახელმწიფოს დიპლომატიამ აქ უნდა გამოიჩინოს თავისი სიმარჯვე და ხერხიანობა ამ ბურთის მოედნიდამ გატანისათვის. ამასობაში თვითონ სახელმწიფონი-კი ყოველ მოულოდნელ განსაცდელისათვის საომრად ემზადებიან, ჯარებს იმატებენ, თოფ-იარაღს იმზადებენ, ტყვია წამალს იგროვებენ და ქვეყანას არწმუნებენ, რომ ვისაც მშვიდობიანობა უნდა, ხმალ-ამოღებული უნდა იდგესო და ჩვენც მშვიდობიანობისათვის ვირჯებითო. ამასა ჰქვიან, ფიცი მწამს და ბოლო-კი მაკვირვებსო.

მთავრობის განკარგულებანი

გადაყვანილ იქმნა ფოთის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის მოხელე პეტრე იაშვილი — სიღნაღის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორაში.

დათხოვნილ იქმნა სამსახურიდგან ავადმყოფობისა გამო ქუთაისის გუბერნიის, ართვინის ოლქის უფროსის თანაშემწე კოლეჟსკი სოვეტნიკი გაბუნია.

ახალი ამბავი

⁂ დღეს, 6 დეკემბერს, კავკასიის მთავარ-მართებელი გენერალ ადიუტანტი თავ. გ. ს. გოლიცინი ამიერ-კავკასიის რკინის გზით სად. რიონში წაბრძანდება, სადაც მათი ბრწყინვალება ცოტა ხანს დაჰყოფს და შემდეგ ბათუმში წავა.

⁂ დღეს, 6 დეკემბერს, ქართულ დრამატიულ დასის მიერ წარმოდგენა იქმნება გამართული. წარმოადგენენ 3 მოქმედებიან კომედიას „პირველ ბუზს" და 2 მოქ. კომედიას „გამარჯვებულებს არა სჯიან". ამ უკანასკნელ კომედიას ქართულს ენაზედ დღეს პირველად წარმოადგენენ. შემდეგი წარმოდგენა ხუთშაბათს, 10 დეკემბერს, იქმნება. წარმოადგენენ ქ-ნ ე. ჩერქეზიშვილის საბენეფისოდ ბ. ჯორჯაძის პიესას „რას ვეძებდი და რა ვპოვე" და თავ. ი. ჭავჭავაძის სცენებს „გლახა ქრიაშვილს".

⁂ დღესვე, 6 დეკემბერს, სახალხო წარმოდგენაც იქმნება გამართული სცენის მოყვარეთა მიერ ავჭალის ქუჩაზედ სახალხო კითხვების სადგომში. წარმოდგენილი იქმნება ბ-ნ სუნდუკიანცის პიესა „პეპო". წარმოდგენა დაიწყება 7 საათზედ.

⁂ როგორც შევიტყეთ, „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების" სასარგებლოდ კონცერტი გამართული იქმნება 20 ამა დეკემბერს. კონცერტს „ტფილისის სობრანიის" დარბაზში გამართავენ.

⁂ 25 ნოემბერს კავკასიის მთავარ-მართებელმა ქალაქის მოურავს ზოგიერთი შენიშვნები მისცა გოლოვინის პროსპექტის გზა-ტკეცილისა, ქალაქის საყასბოს და ქალაქის კასსიდგან პენსიების გაცემის შესახებ. გუშინ, 5 დეკემბერს, ქალაქის მოურავმა წარუდგინა ბ-ნ გუბერნატორს თავისი ვრცელი მოხსენება ყოველისავე ამ საქმის შესახებ.

⁂ დღეს, 6 დეკემბერს, საღამოს ხუთს საათზედ დაიწყება მწუხრი და შემდეგ მწუხრისა შესრულებულ იქმნება ღვთისმშობლის დაუჯდომელი ქვაშვეთის წმ. გიორგის ტაძარში. ღვთის-მსახურების დროს იგალობებს სემინარიის მოსწავლეთა ქართულ მგალობელთა გუნდი. დაუჯდომელის შესრულების შემდეგ ტფილისის სასულიერო სემინარიის მასწავლებელი ბ-ნი ილ. ფერაძე ქართულს ენაზედ წაიკითხავს საეკკლესიო საუბარს წმ. დიდის მოწამის ქეთევან კახთა დედოფლის შესახებ.

⁂ სასანიტარო სამკურნალო ინსპექტორმა დაავალა საბჭოს ექიმებს პოლიციასთან ერთად დაათვალიერონ თევზის დუქნები და საწყობები ქალაქში. ეს განკარგულება გამოუწვევია იმას, რომ ერთს დუქანში რვა ფუთი გამოუსადეგარი და გაფუჭებული თევზი აღმოუჩენიათ.

⁂ საგურამოს ველში (დუშეთის მაზრა) თავი უჩენია დიზენტერიას (სისხა, მუცელა) და უკვე 8—9 კაცი უმსხვერპლია ამ მოკლე ხანში. ამ ჟამად ექ. ბროძელი იქ არის და სცდილობს რამოდენადმე შეასუსტოს ამ გადამდების სნეულების დამღუპველი მოქმედება.

⁂ გუშინ ვწერდით, რომ კავკასიის უმაღლესმა მთავრობამ არ შეიწყნარა რიყის სახლის-პატრონების თხოვნა იმის შესახებ, რომ საჭირო ფული მიეცეს მათ იმ სახლების შესაკეთებლად, რომელიც წყალ-დიდობის დროს დაზარალებულ იქმნაო. სახლის-პატრონები თხოულობდნენ სულ 15,750 მანეთს. მკითხველებს ეხსომებათ უთუოდ, რომ ეს რამდენიმე წელიწადია რიყის სახლის პატრონები ეხვეწებიან ქალაქის თვითმმართველობას გაამაგრეთ მტკვრის ნაპირები და საზოგადოდ რამე ღონისძიება იღონეთ, რომ წყალ-დიდობის დროს მტკვარმა ზარალი არ მოგვაყენოსო. ქალაქის თვით მართველობა თუმცა კარგა ხანია შეუდგა შემუშავებას პროექტისას იმის შესახებ, თუ რა გვარად უნდა იქმნას გამაგრებული მტკვრის ნაპირები, მაგრამ დღემდის არაფერი უზრუნია მათის ქონების უზრუნველსაყოფელად მტკვრის ადიდების დროს. ეხლა კავკასიის მთავარ მართებელს თუმცა არ შეუწყნარებია რიყის სახლის პატრონების ზემოხსენებული შუამდგომლობა, მაგრამ უბრძანებია-კი, რომ ქალაქის გამგეობამ დააჩქაროს პროექტის შემუშავება და რაც შეიძლება მალე შეუდგეს მტკვრის ნაპირების გამაგრებასაო.

⁂ ტფილისის საბჭოს სასწავლებელთა კომისიამ 3 დეკემბერს კრებაზედ დაადგინა გადასდოს პირველ საკვირაო სკოლის სასარგებლოდ 200 მანეთი. ამავე კრებაზედ განხილულ და დამტკიცებულ იქმნა ახალი ინსტრუქცია, რომლითაც ამ კომისიამ უნდა იხელმძღვანელოს. ახლო მომავალში ინსტრუქცია ქალაქის საბჭოს გადაეცემა განსახილველად.

⁂ ამ ბოლოს დროს ტფილისის გუბერნიისა და ზაქათალის ოლქის სახელმწიფო ქონებათა გამგეობას 52 კაცმა მიჰმართა და სთხოვა დავით-გარეჯის მახლობლად მოგვიზომეთ სახელმწიფო მიწები, რათა ნავთის ძებნას შევუდგეთო.

⁂ სულით ავადმყოფთა საავადმყოფოს ექიმი ცნობილი ფონ-ირტელი დათხოვნილ იქმნა თანამდებობიდგან.

⁂ კავკასიის სამკურნალო ნაწილის გამგეობა, როგორც „კავკ."-ი იუწყება, შესდგომია ახალის პროექტის შემუშავებას ამიერ-კავკასიაში სულით-ავადმყოფთათვის საოლქო სამკურნალოს დაარსების შესახებ.

⁂ იმავე გაზეთის სიტყვით, რამდენსამე ტფილისელ ვაჭარს აზრადა აქვთ დაარსონ ტფილისში „ტფილის-სპარსეთის ბანკი". ძირის თანხად ბანკს 1,000,000 მანეთი ექმნება. წესდება ბანკისა უკვე შეუმუშავებიათ და ამ ახლო მომავალში წარუდგენენ თურმე უმაღლესს მთავრობას დასამტკიცებლად.

⁂ „ახ. მიმ."-ს სიტყვით, დღეს, 6 დეკემბერს, დუშეთში აკურთხებენ

ფელეტონი

წკიპურტი

სალიტერატურო ეთიკის დარაჯის მიერ სავექილო ეთიკის დაკარგვა.—ბახუსის საჩივარი.—სამკურნალო ეთიკა და სოხუმის ესკულაპები.—ჰღვიძავს სდუმს და სძინავს—ჰლაპარაკობს.—უცნაური მასწავლებელი და საცნაური გაკვეთილი.—გამოსაფხიზლებელი სურათი.—„გაპანკრატებული" ცხოვრება.

დღეს, 6 დეკემბერს, ოლქის სასამართლოში ნაფიცნი ვექილნი არიან მიწვეულნი აწ სახელით უკვდავ-ყოფილის ჩვენის ტფილისის ნაფიც ვექილის კარალკოვის საქციელის განსაბჭობად და განსასჯელად. ბ-ნს კარალკოვს, ვგონებ, იცნობთ და მისი საქციელიც არ არის დაფარული. ნაფიცი ვექილი კარალკოვი ის ბატონი გახლავთ, რომელიც ამას წინად თ. სახოკიას მინდობილებით ბრალსა სდებდა „ივერიის" რედაქტორს, სალიტერატურო ეთიკა დაარღვიეო. აი, სწორედ ამ ქომაგმა სალიტერატურო ეთიკისამ დიდად ისახელა თავი პირველ დეკემბერს სამოსამართლო პალატაში, სადაც იგი მიწოდებული იყო კაცის მკვლელის ჰასან-ალი-ოღლის დამცველად. როდესაც სასამართლოს თავმჯდომარე შეეკითხა,—რასა ჰბრძანებთ თქვენის მარწმუნებელის განსამართლებლადაო, ნაფიცმა ვექილმა გააღო პირი და... ვერა სთქვა-რა—ენა სახლში დარჩენოდა.

სასამართლომ კაცის კვლის საქმე გადასდო და ბ-ნ ვექილის დამუნჯების საქმე განიხილა. აღმოჩნდა, რომ ბ-ნი კარალკოვი, ეს „უშიშარი და გულ-მართალი რაინდი" სალიტერატურო ეთიკისა, ბახუსის თაყვანისმცემელი ყოფილა, დილაობით სცოდნია ამ ყურძნის მტევნებით დადაფნულის მხიარულის ღმერთის წინაშე მუხლის ყრა და ვედრება და ენა მისის ძლიერებით წართმევია. მოგეხსენებათ, რომ ბახუსი და ზევსის მეუღლე თემიდა, ღმერთა მართლ-მსაჯულებისა, ცოტა უმძრახადა ჰბრძანდებიან ერთმანერთთან და ამ თვალებ-ახვეულმა ქალბატონმა ხშირად იცის ბახუსის დანახვა იქ, სადაც საბრალო ბახუსი სულ არაფერს შუაშია. ამბობენ, ამ შემთხვევაშიაც ბახუსი უბრალოდ არის ბრალდებული და იგი აპირებს ჩივილს ზევსთან, რომ ბ-ნი კარალკოვი ჩემთა მოსავთა რიცხვში არ ითვლება, ვინაიდგან ჩემნი თაყვანის-მცემელნი ენას-კი არა ჰკარგავენ, პირ-იქით, უფრო აჭიკჭიკდებიან და ენას ამოიდგამენ ხოლმე, მაშასადამე, აქ მე-კი არა ვარ ბრალი, უეჭველია პილატე იქმნება თავისის თავს ბრუს დამსხმელის ცრემლებითაო...

ვნახოთ რას დაადგენენ დღეს ტფილისის სამოსამართლო პალატის ოლქის ნაფიცნი ვექილნი და რა სამართალს განუჩენენ სალიტერატურო ეთიკის თამამს დარაჯს სავექილო ეთიკის დავიწყებისათვის.

* *

კარგს იქმოდნენ, ამ ვექილთა მაგალითს ჩვენის სამკურნალო საზოგადოების წევრნიც მიჰბაძავდნენ. თორემ ბ-ნს კარალკოვს თუ სავექილო ეთიკა ეტიკა და ერუბმა, სოხუმის ესკულაპებს სამკურნალო ეთიკა ჩვარში გამოუკრავთ და მივიწყების კიდობნის კუნჭულში მიუგდიათ.

24 ნოემბერს სოხუმში ვიღაც მეურმე მეგრელს ხარები გაუგიჟდნენ, მოიგდეს ქვეშ საბრალო და ისე დაასისხლიანეს, რომ ძლივს-ღა ჰსუნთქავდა. აფრინეს ხალხი მკურნალებთან და...

მკურნალი დ... სააგარაკოდ ჰბრძანდებოდა.

მკურნალი ი... მორფეის ჩაჰხვეოდა და ეძინა. ბევრი აღვიძეს თურმე, მაგრამ ვერ გამოაღვიძეს, მხოლოდ ეს-ღა სთქვა: მძინავს და ვერ წამოვალო.

მკურნალს არ... არ ეძინა, მაგრამ განაცხადა, რომ დაშავებული მეგრელი, როგორც მითხრეს, მომკვდარა და მე საჭირო არა ვარო.—არ მომკვდარა, ბატონო, ტყუილი გსმენიათ, მხოლოდ მძიმედ არის დაშავებულიო, უთხრა მასთან მისულმა, მაგრამ მეცნიერი მკურნალი მაინც ვერ დასძრა ადგილიდგან. ის თუ გაიფიქრა, რომ თუ არ მომკვდარა, სულ ერთია, მოკვდება, რამეთუ ყველანი სიკვდილის შვილნი ვართო.

„მაგრამ აგერ, ძლივს, გამოჩნდა თავმომწონე, ნელის ნაბიჯით და წელში გამართვით მომავალი ვიღაც რიგიანად ჩაცმული, სათვალებიანი და მოღიმარე ვაჟბატონიო, მოგვითხრობს რუსულის გაზეთის კორესპონდენტი ბ-ნი ა. ნა—ლი.

„— მადლობა ღმერთს, უეჭველია მკურნალი იქნება, ვთქვი მე.

„— რის მკურნალი, ფერშალია!..

„— ეგეც კარგია!

„— ჩქარა, ჩქარა! შესძახა ხალხმა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახლად დაარსებულ იაფ-ფასიან სამკითხველო წიგნთ-საცავს.

⁂ „ახ. მიმ.“-ს ატყობინებენ, რომ სომეხთა კათალიკოსი მკრტიჩი ორ დეკემბერს ეჩმიაძინიდგან ერევანში წავიდაო. ერევანში კათალიკოსი ოთხ დღეს დაჰყოფს და შემდეგ ტფილისში ჩამოვაო.

⁂ გაზ. „მშაკში“ დაბეჭდილია ქ. ახალქალაქიდგან მოწერილი ამბავი, საიდგანაც მკითხველს შეუძლიან გაიგოს რამდენად არის სოფლებში გავრცელებული მევახშეობა და რა დიდს სარგებელს ახდევინებენ ეს მევახშეები ყველას, ვინც ხელში ჩაუვარდებათ. სოფ. გეონდურის გლეხს პაპიკ სუკიასიანს, ამ 12 წლის წინად უსესხნია ერთის მევახშისაგან 80 მანეთი. დღემდის მევახშეს გამოურთმევია გლეხისათვის სარგებლის ანგარიშში 10 ხარი, 360 მანეთად ღირებული და ორი კამეჩი 234 მანეთად ღირებული. ამის და მიუხედავად გლეხზედ არის დარჩენილი კიდევ 234 მანეთი!.. „მშაკის“ კორესპონდენტი იუწყება, რომ ახალქალაქის 10 სოფლის საზოგადოებას დღეს 1,200,000 კერძო ვალი აქვსო.

⁂ გაზ. „Казбекъ“-ს სწერენ ნოვოროსისკიდგან: აზრადა აქვთ ახლო მომავალში მოახდინონ აქ შავის ზღვის სანაპირო ადგილების მევენახეთა კრება. შუამდგომლობა ამის შესახებ უკვე აღძრულ იქმნა.

⁂ გორი. არ იქნა არა ეშველარა გორის ხიდს, მუდამ წელიწადს აკეთებენ, მაგრამ ვერ გააკეთეს საბოლოოდ. მთელი ზამთარ-გაზაფხული დაუქმებულია და ეს ამოდენა მაზრის ორი მხარე ერმანერთს არის მოწყვეტილი. მართალია, ბორანია გამართული, მაგრამ ამ ბორანს ისევ უბორნობა სჯობია. დღეში ერთი ათი სული მაინც გადიჩეხება წყალში. მაგ., 30 ნოემბერს ერთ გლეხს უღელი ხარი გადაეჩეხა; ერთი მათგანი გამოეშვა, წყალში ჩავარდა და ნაპირს გავიდა, მეორე-კი უღლიდგან დროზე ველარ გამოუშვეს და დაირჩო. ბარგიანი ურემი არ გააქვთ ამ ბორანზედ და ცალიერი ხომ მტკვარშიაც გავა კარგად.

ერთმა აქაურმა ქართველმა ვაჭარმა, იაკოფა ეგნატაშვილმა, კახეთიდგან მოიტანა ასი კოკა ღვინო და ძალიან პირიანადაც ჰყიდის—80 კ. თუნგს.

⁂ მიხეილის საავადმყოფოს სულით-ავადმყოფთა განყოფილებიდგან ქალაქის მიერ ახლად დაარსებულ თავშესაფარში სულით-ავადმყოფთათვის გადაიყვანეს 10 ავადმყოფი. ამას გარდა თავ შესაფარში ერთიც სხვა ავადმყოფი მოათავსეს, სახელდობრ ცნობილი „იაშკა“.

⁂ ამას წინად თელავის მაზრაში ვიღაც ბოროტ-გამზრახველთ ცეცხლი წაუკიდეს სოფ. ყვარელის გლეხების გიორგი გოგიტაშვილის, ალექსი პაპიძის და სოსიკო იორდანიშვილის თივას.

⁂ ტფილისის მაზრის სოფელ საგარეჯოში ვიღაც ბოროტ-გამზრახველთ ცეცხლი წაუკიდეს ივანე კუჩუაშვილის შენობას, სადაც სხვა-და-სხვა ავეჯი ელაგა.

⁂ ს. ხელთუბანი. 30 გიორგობისთვეს აქაურ გლეხს, ანდრო სეფედავლიშვილს, შუადღის დროს მინდვრიდგან მოჰპარეს უღელი ხარი, ერთი ძროხა და ერთიც კვებულა. საცოდავს ამის მეტიც არა ჰყავდა და სულ ცეცხლზედ წყალი დაესხა. თითონ ს. მეჯრუხეში ყოფილიყო; შინ მარტო ერთი გასათხოვარი და ჰყავდა და დამბლად დაცემული დედა. დედას მინდორში წასვლის თავი არა ჰქონდა და ქალსაც საღამოზედ გვიან-ღა მოეკითხა. ბევრი ეძებეს დაკარგული საქონელი, ბევრი იცეს თავში, მაგრამ რაღას მოეწევიან.

ქურდებმა კარგი ხერხი მოიგონეს: რაკი საქონელს ღამე ვუფრთხილდებით, არ გამოგვაცალონ ხელიდგანო, იმათაც ეხლა დღით დაიწყეს ქურდობა. გუშინაც ორი თორტიზელი გლეხი (თორტიზა, ხელთუბანი, გარეჯვრები და კარალეთი ერთ თარგში არიან) თავგადაგლეჯილები დაეძებდნენ უღელ კამეჩს და ურემს. მეურმე გორში ყოფილიყო; ურემი ვიღაც ხალუშკას კარებზედ დაეყენებინა შებმული კამეჩებით და თითონ ხალუშკასთან შესულიყო; როცა გამოვიდა, აღარც კამეჩები დახვდა და აღარც ურემი. სწორე უნდა ვთქვათ, ეს ქურდები ისეთ საქმეს გვიშვრებიან, რომ ყაჩაღებიც მეტ ნავნებს ველარ იზმენ...

იმ დღეს გწერდით, აქაურ გლეხს ანესაშვილს დღე ცხრა ღორი მოჰპარესო, ის ღორები მიიკვლია პატრონმა ოსების სოფელ საყვირეთში. ამ სოფლის მცხოვრებლები ორი ბიჭი ციხიდგან გამოეშვათ და გზაზედ ამოვლით ეს ღორები გაერეკნათ შინ. რაკი დღე იყო და ღორის ტარება უგზოდ არ შეიძლება, იმათაც გზა-გზა ეტარებინათ და, რასაკვირველია, მნახველიც ბევრი იქნებოდა. მიერეკნათ სოფელში, დაეხოცათ და სოფელს ერთმანერთში ძმურად გაენაწილებინა. ოსებს ასეთი წესი აქვთ: თუ მოპარული ყველას არ ერგო, ქურდს მაშინვე გასცემენ. რაკი ანესაშვილმა ღორების კვალი მიიკვლია, ბოქაულს ჩაფრები გამოსთხოვა და კარებზედ დააყენა. შეუდგათ თურმე ოსებს „ვაი-ვუის“ ძახილი, მაგრამ ყველას უპოვეს სახლში როგორც მოხარშული ხორცი, ისე მოსახარში.

შუაკაცები ჩამოვარდნენ, შინაურად მორიგდითო. ღორების პატრონსაც მთელის სოფლის გადაკიდება აღარ უნდოდა და მოურიგდა: სამი ხარი მისცეს ოსებმა, ერთი მოზვერი და ოთხი ღორი, რვა მანეთი ფულად და მისივე ღორების ხორცი.

სამეურნეო საზოგადოების კრება

კრება დაიწყო $8^{1}/_{2}$ საათზედ. თავმჯდომარეობდა საზოგადოების ვიცე-პრეზიდენტი უგან. თავ. პ. გრუზინსკი. საზოგადოების საბჭოს კრებების ოქმის წაკითხვის შემდეგ ბ ნი ალიბეგოვი შეეკითხა თავმჯდომარეს: დღემდის საბჭოს არ წარმოუდგენია ანგარიში იმ ფულისა, რომელიც შარშანდელის მოუსავლობით დაზარალებულთა სასარგებლოდ იქმნა დახარჯული და, გარდა ამისა, არ ვიცით ეს ანგარიში ეცნობა თუ არა საეკონომიო საზოგადოებას?

მდივანი ე. იოსელიანი. საეკონომიო საზოგადოებას ეცნობა და თავის დროზედ ჩვენ საზოგადოების საზოგადო კრებასაც მოხსენდება ანგარიში მაგის შესახებ.

შემდეგ ბ-ნმა ალიბეგოვმა სთხოვა თავმჯდომარეს: აუწყეთ კრებას იმ უსიამოვნო ამბების შესახებ, რომელიც ამ ზაფხულს საბაღოსნო სკოლაში მოხდა. ეს საინტერესოა როგორც საზოგადოების წევრებისა, აგრეთვე მოსწავლეების დედ-მამისათვისაო.

ბ-ნი დანდუროვი. 9 მოწაფეს დააბრალეს, ცეცხლი წაუკიდეს შენობასაო, და ამის გამო სასწავლებლიდგან დაითხოვეს. გამოძიებამ-კი გამოარკვია, რომ ცეცხლი მათ არ წაუკიდებიათ. რატომ უკანვე არ იღებენ ამ მოწაფეებს?

თავმჯდომარე. მოწაფენი ცეცხლის წაკიდებისათვის-კი არა, ცუდის ყოფა-ქცევისათვის დაითხოვეს.

ბ-ნი დანდუროვი. წინად ცეცხლის წაკიდებას აბრალებდნენ, მაგრამ რაკი ეს არ გამართლდა, ეხლა ცუდი ყოფა-ქცევა მოიგონეს?

ბ-ნი კოლჩევსკი. საზოგადოების საბჭომ სკოლაში მომხდარ ამბების შესახებ, 25 ნოემბერს მოხსენება გაუგზავნა მიწად-მოქმედების სამინისტროს დეპარტამენტს. ამ მოხსენების შინაარსი შემდეგია. საბაღოსნო სკოლის გამგემ ბ-ნმა კრავჩენკომ გვაცნობა, რომ მოსწავლეებს რაღაც მოუსვენრობა და აღელვება ეტყობათ და შეიძლება კიდევ რამ უწესოება მოხდესო. საბჭომ აარჩია კომისია სკოლაში მომხდარ უწესოების ნამდვილის მიზეზების გამოსარკვევად. კომისიამ მოხსენება წარმოადგინა. აღმოჩნდა, რომ მცენარეები მოუჭრიათ, შენობისთვის ცეცხლი წაუკიდებიათ და სხვა. გამოძიებამ ვერ გამოარკვია,—ცეცხლი მოწაფეებმა წაუკიდეს თუ არა, ხოლო ის-კი გაიგო, რომ მათ ქურდობა მოუხდენიათ და მცენარეები დაუჭრიათ. მოსწავლეებს ჰსურდათ, რომ მთავრობას ერთი მასწავლებელი დაეთხოვნა სკოლიდგან. გამოირკვა აგრეთვე, რომ ბოლოს დროს სასწავლებელში საქმეები კარგად ვერ მიდიოდა: გამგესა და მასწავლებელთ შორის კეთილი განწყობილება არა ჰსუფევდა; საკმაო ყურადღება არ იყო მიქცეული მოსწავლეების ყოფა-ქცევაზედ და სხვა. რადგან გამოგდებულთ დიდი ბრალი არ ედებოდათ, საბჭომ დაადგინა მიიღოს ეს მოწაფენი უკანვე ერთის წლის შემდეგ. გარდა ამისა საბჭომ დაადგინა ცვლილება მოახდინოს სასწავლებელში: დაითხოვოს ზოგიერთი მასწავლებელი, „პრაქტიკანტების“ მიღება მოსპოს, განსაზღვროს მოსწავლეთა რიცხვი, სახელდობრ 60-ზედ მეტი არ მიიღოს და სხვა.

ალიბეგოვი. გთხოვთ წაუკითხოთ კრებას საბაღოსნო სკოლის მზრუნველის ორი განცხადება.

წაკითხულ იქმნა განცხადებანი. ერთში ბ-ნი ტიმოფეევი სთხოვს საბჭოს მზრუნველის თანამდებობიდგან გამანთავისუფლეთ, რადგან მოცლა არა მაქვსო. მეორე განცხადებას ვერ წავიკითხავო, განაცხადა თავმჯდომარემ.

თავ. ვ. ს. მიქელაძე. რაც გამოძიებამ აღმოაჩინა, ჩემის აზრით, ყველაფერი კრებას უნდა მოხსენდეს.

კოლჩევსკი. ყველაფრის მოხსენება არ შეიძლება: საბჭომ დაადგინა ზოგი საკითხავი სამინისტროს აცნობოს, ზოგი საზოგადო კრებას მოახსენოს და ზოგი კიდევ საპედაგოგიო რჩევამ უნდა განიხილოს. აქ არ შეიძლება ყველაფრის განხილვაში შევიდეთ.

თავ. მიქელაძე. საჭირო იყო ის, რაც გამოძიებამ გამოარკვია, ჯერ საზოგადო კრებისათვის მოგეხსენებინათ და შემდეგ დეპარტამენტისათვის გეცნობებინათ.

თავმჯდომარე. ეგ შეუძლებელი იყო. სამინისტრომ ყველაფერი შეიტყო და კაციც-კი გამოგზავნა საქმის გასაგებად. საჭირო იყო ჩვენი აზრი გაგვეგზავნა.

ალიბეგოვი. გთხოვთ სიტყვის წარმოთქმის ნება მომცეთ.

თავმჯდომარე. ამ საგნის შესახებ ლაპარაკს ვსპობ.

ალიბეგოვი. საბჭოს წევრები ლაპარაკობენ მხოლოდ და სხვას ჯერ არაფერი უთქვამს.

სააკიანცი. მოწაფენი უდანაშაულონი არიან.

თავმჯდომარე. ლაპარაკს ვსპობ.

სააკიანცი. მე მხოლოდ...

თავმჯდომარე. გთხოვთ თქვენი ადგილი დაიჭიროთ და ლაპარაკს თავი დაანებოთ, თორემ სიტყვის წარმოთქმის ნებას აღარ მოგცემთ.

დანდუროვი. საზოგადოებამ რათ უნდა დაამტკიცოს საბჭოს დადგენილება მოწაფეების გამორიცხვის შესახებ, თუ არაფერს ჩაუმატებს და არ შეასწორებს.

იოსელიანი. ოქმი კრებას დასამტკიცებლად-კი არ მოხსენდა, მხოლოდ საცნობელად.

ა. ბ. ყვანგულოვი. საზოგადო კრებას შეუძლიან გააუქმოს საბჭოს ყველა დადგენილება. ჩემის აზრით, კომისია უნდა ამოვარჩიოთ და იმას მივანდოთ ყველაფრის გამორკვევა.

თავ. ი. ზ. ანდრონიკაშვილი. წესდების მე-71 §-ის ძალით საბჭოს შეუძლიან საქმეები ან თვითონ გადასწყვიტოს, ან კრებას წარუდგინოს განსახილველად. საბჭო კანონიერად მოიქცა.

თავმჯდომარე. მე ვსპობ მაგ საგნის შესახებ ლაპარაკს. თუ კრებას სხვა საგნების განხილვა აღარა ჰსურს, დავასრულებ სხდომას.

ალიბეგოვი. მაშ რაღას ვაკეთებთ? ჩვენც ავდგებით და წავალთ (მარტო ალიბეგოვი დგება და მიდის).

შემდეგ წაკითხულ იქმნა საზოგა-

„თავ-მომწონე ვაჟბატონი მიუახლოვდა დაშავებულს, მაგრამ ამ დროს ალბად გაახსენდა, რომ უფრო შესანიშნავი საქმე ელოდება, აუქცია გვერდი საბრალო მეგრელს და წარემართა... მაგრამ მკითხველი უჩემოდაც მიხვდება, სადაც წარემართაო“.

როგორ მოგწონთ ეს ტანჯულ კაცობრიობის მხსნელნი ბატონნი! ერთი დასცინობს; მეორეს ისე უცნაურადა სძინავს, რომ ძილში თითონვე აცხადებს,—„მძინავსო“; მესამე ფილოსოფოსობს,—ყველანი სიკვდილის შვილნი ვართ და ავადმყოფს რაღა შველა და დახმარება უნდაო; მეოთხე, ფერშალი, ისე გაბერილა თავ-მომწონებით, რომ, თავისის თავის მეტი, ქვეყანა ჩალად არ მიაჩნია!.. ნეტა სად შეყრილან სოხუმელთა შვებად და ხსნად ეს ერთურთის ასე ლამაზად დამამშვენებელნი მკურნალ-ფერშალნი. კარგს იზამენ სოხუმელები, რომ იმათი სურათი „სტრეკოზა“-ს ჟურნალის რედაქტორს ბ-ნ ვასილიევს გაუგზავნონ, რათა საშვილიშვილოდ აღიბეჭდოს და სამარადისოდ სახსოვარ იქმნას მათი სახე სოხუმელთა მიერ მადლობით მოსაგონებლად.

უფრო უცნაური ეს მკურნალი ი... ჰბრძანდება, რომელსაც სძინავს და მაინც ჰლაპარაკობს. შეადარეთ ახლა იგი ნაფიცს ვექილს კარალკოვს: კარალკოვს ეღვიძა და ენა ვერ აამოძრავა, სოხუმის მკურნალს ი...-ს სძინავს და მაინც ჰლაპარაკობს. ნეტა სასამართლოში ბ ნი კარალკოვი დაეძინებინათ. იქნება იმასაც ენა ამოედგო და მოსამართლეებს გაეგონათ რამე იმისაგან ჰასან-ალიოღლის დასაცველად?!.

* *

უთქმელობის დროს გაუგონელობა საკვირველი არ არის, ხოლო სირცხვილი და სიკვდილი ის არის, რომ ერთმანეთს ელაპარაკებოდნენ და ერთს მეორესი არა ესმოდეს-რა და მეორეს—პირველისა. აი, ერთი ასეთი ბაბილონის გოდოლის აშენება ქართლის ერთს სოფელში სწარმოებს თურმე ამ ჟამად. ამ სოფელს ერთი მასწავლებელი ჰყავს და იმას ვერა გაუგებინებია-რა მოსწავლეებისათვის და მოსწავლეებს—იმისათვის. რაღა სავექილო და სამკურნალო ეთიკა, როდესაც აქ საპედაგოგიო კანონები სულ ერთიანად წიხლ-ნაკრავია და პირ-ქვე დამხობილი.

წარმომიდგენია ამ მასწავლებლის გაკვეთილი და ის ცოდნა, რომლითაც იგი ავსებს თავისს ნორჩს მოსწავლეებს. იტყვის რასმე მასწავლებელი და მოსწავლენი თვალებში შესცქერიან, ან ერთმანეთს გადაჰხედავენ გაუგებრად,—რას ამბობს, რას გვიბრძანებსო.

— Хлѣба,—ასწავლის მასწავლებელი მცენარეების სახელებს რუსულად.

— ხმება... იმეორებენ ბავშვები.

— Ячмень.

— აჰმენ... გაისმის მოსწავლეთა შორის.

— Кукуруза...

— კუკუ სდრუზა...

— Доска...

— დოს სკაო? ჰკითხულობენ გაოცებული პაწია ბავშვები, რომელთაც თაფლის სკა-კი უნახავთ, მაგრამ დოს სკა გაგონებითაც არ გაუგონიათ.

და გათავდა გაკვეთილი. მასწავლებელი კმაყოფილი გადის სასწავლებლიდგან, რამდენიმე ახალი სიტყვა შევასწავლე ბავშვებსაო. ბავშვები-კი... მაგრამ იმათს შესაბრალისს მდგომარეობას რაღა სახელ-წოდება უნდა, განა ისე ძნელად გასათვალისწინებელია, როგორც იქნებიან დარეტიანებულნი. მუნჯური მეთოდი იყო სავაგლახო და სატირელი და ეს უარესი...

* *

თვალები-კი რომ გამოვახილოთ, ჩვენდა „გასართობად“, ერთი სურათიც.

— ეს რა დაგიწერია? ჰკითხავს უფროსი უმცროსს.

— ჩემი სახელი გახლავთ: ბაგრატი...

— სულელო, ბაგრატი-კი არა, Панкратій უნდა დაგეწერა, შენ პანკრატი ხარ და არა ბაგრატი.

— ბატონო, ნათლობის დროს ბაგრატი დამარქვეს.

— შემცდარან, ბაგრატი დამახინჯებული სახელია, პანკრატია ნამდვილი...

ჩვენს ნეტარ-ხსენებულ და აწ განსვენებულ მეფე ბაგრატთ თვალები რომ აეხილათ და გაეგონათ ეს საუბარი, ნეტა რას იტყოდნენ, დაეთანხმებოდნენ ფილოლოგიის მეცნიერებაში ასე უცნაურად განსწავლულს უფროსს, თუ უმცროსსავით დაიჟინებდნენ,—ბაგრატი ვართო?!..

ამისი გამოცნობა შენთვის მომინდვია, ჩემო უზრუნველო მკითხველო, და მე-კი, მნახველი ამ „გაპანკრატებულის“ ცხოვრებისა, იძულებულ ვარ „დავსდო საცრო პირსა ჩემსა და კარი ძნელი ბაგეთა ჩემთა“...

ჩიორა

დოების ხარჯთ-აღრიცხვა მომავალის წლისათვის. ამ ხარჯთ აღრიცხვით შემოსავალი—14,000 მანეთია, ხოლო ხარჯი—12,915 მან. გაზეთის გამოსაცემად გადადებულია 3440 მან.

ხარჯთ-აღრიცხვის ზოგიერთმა მუხლმა ცხარე კამათი გამოიწვია.

ქუთათელაძე. გაზეთის გამოცემა და იმაზედ ფულის დახარჯვა საზოგადოებას არ შეუძლიან. საბალოსნო სკოლა მაგაზედ უსაჭიროესი საქმეა, იმას ვაკლებთ ფულს და გაზეთს ვანდომებთ, რომელსაც არავითარი სარგებლობა არ მოაქვს არავისთვის. გაზეთი ვერ მიჰყავთ კარგად. იგი უშინაარსოა;სარედაქციო კომისიამაც ვერაფერი შემატა გაზეთს. უმჯობესია, როგორც წინად იყო, დრო გამოშვებით წიგნები გამოვცეთ. ამას 1,500 მანეთი ეყოფა.

დანდუროვი. გაზეთს შემოსავალი აქვს და იმას-კი არა.

ტრეგულოვი. მე წინააღმდეგი არა ვარ გაზეთისა, მაგრამ საჭიროა, მაგ საქმეს სათავეში მცოდნე, ნიჭიერი და დახელოვნებური კაცი ედგეს და არა მთელი კომისია, როგორც ეხლა არის.

თავ. მიქელაძე. რამდენი ხელის მომწერი ჰყავს გაზეთს.

იოსელიანი. 150 იქმნება.

თავ. მიქელაძე. თუ ხელის მომწერთა რიცხვი ჰმატულობს, მაშინ უნდა გამოვცეთ გაზეთი, თუ არა-და, არა.

იოსელიანი. გაზეთი უბრალო ხალხს არაფერს არ აძლევს; განათლებულთათვის კიდევ რაც გაზეთში იბეჭდება, საკმარისი არ არის. ჯერ გამორკვეული არც კია მაგ გაზეთის გამოცემის საგანი. საჭიროა გავიგოთ,რატომ აღარ თანამშრომლობენ ამ გაზეთში ისინი, ვინც წინად თანამშრომლობდნენ, და რად ჰმალავენ, რომ გაზეთი ზარალს მოიტანს.

დანდუროვი. ზარალს არ მოიტანს. ეგ გამოგონილია. ან კიდევ ვინ გაანება თავი თანამშრომლობას?

იოსელიანი. გეევსკიმ, ნატროშვილმა, ანდრონიკაშვილმა, ტიმოფეევმა.

ნატროშვილი. გაზეთს რაღაც ერთგვარი მიმართულება დაეტყო. ზოგიერთ საგნებისა და მხარეების შესახებ აღარაფერი იბეჭდება. მაგალითად, ქიზიყისა, კახეთისა, ქართლისა და სხვათა შესახებ აღარაფერი იბეჭდება, თითქოს ეს ადგილები დედამიწამ ჩაჰყლაპაო. ჩემის აზრით, გაზეთთან ერთად ცალკე წიგნაკები უნდა გამოვცეთ ხოლმე სხვა-და-სხვა საყურადღებო საგნის შესახებ.

ცოტა ხნის კამათის შემდეგ კრებამ დაადგინა გამოსცეს გაზეთი. ამასთან გადასდოს 600 მანეთი სხვა წიგნების გამოსაცემად.

ი. ქუთათელაძე. გაზეთისთვის ფულსა ვხარჯავთ და საბალოსნო სკოლა-კი გაჭირვებაშია უფულობისა გამო. 75 მოწაფისთვის მხოლოდ 37 გირვანქა ხორცსა ჰყიდულობენ, მოწაფეთ ბალიშები არა აქვთ, საწოლოთახებში სინოტივეა.

ა. ზ. ქვანგულოვ-ტყუილია. მე ყოველ დღე დავდივარ და არაფერი მაგგვარი არ მინახავს.

ი. ქუთათელაძე. თქვენ არასოდეს არა ყოფილხართ იქ და მე-კი ყოველ-დღე ვარ...

ა.ზ. ქვანგულოვი. მე მაშინ ვარ ხოლმე, როდესაც თქვენ არა ხართ.

ი. ქუთათელაძე. მე ყოველთვის ვარ, მაგრამ თქვენ არასოდეს არ მინახიხართ იქ. გუშინ მოწაფეებმა სადილი არა სჭამეს, რადგანაც „სუფი“ მოუმზადეს ლორის ქონით.

დასასრულ კრებამ დაადგინა მოიწვიოს ერთი კაცი საზოგადოების მეანგარიშედ და საქმის-მწარმოებლად 600 მანეთად. მასვე ჩაჰბარდება სამეურნეო იარაღის ყიდვა-გაყიდვის საქმე. ჯამაგირს გარდა, წმინდა შემოსავლის 5% მიეცემა.

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდგან)

ეს მეორე წელიწადია, რაც პატივცემული პროფესორი ი. რ. თარხნიშვილი პეტერბურგში ლექციებსა კითხულობს ჰიგიენის შესახებ. უკანასკნელი, მერვე ლექცია პროფესორმა თარხნიშვილმა წაიკითხა 24 ნოემბერს. საჭიროდ მიგვაჩნია მოკლედ გადავცეთ მკითხველთ შინაარსი ამ ლექციისა.

ადამიანს ისეთი კუჭი და ნაწლევები აქვს, რომ სხვა-და-სხვა საჭმელი შეუძლიან სჭამოს. ინდოელებსა, საზოგადოდ გლეხ-კაცებს, რომელნიც უფრო მცენარეულობით იკვებებიან, უფრო გრძელი ზუდე აქვთ ნაწლევებისა, ვიდრე ევროპიელებს საზოგადოდ და საშუალო და მაღალ წოდების კაცთ კერძოდ. ევროპიელთა შორის ყველაზე მოკლე ზუდე ნაწლევებისა ინგლისელებსა აქვთ, რადგანაც უფრო მეტს ხორცსა სჭამენ. ადამიანი ისე უნდა იკვებებოდეს,რომ ერთს ნაწილ ხორცზე 4 ნაწილი მცენარეულობა იყოს. ბავშვებისათვის უფრო მეტი ხორცია საჭირო, ვიდრე მცენარეულობა და ამიტომ ძლიერ ცუდად იქცევიან ის მშობლები, ვინც ბავშვებს ტკბილეულსა და კუპატებს უფრო მეტს აჭმევს, ვიდრე ხორცსა. მოხუცებულთათვის-კი პირიქით უფრო სასარგებლოა მცენარეულობა, ვიდრე ხორცი. ამიტომ ხანში შესულმა კაცმა დღეში ¾ გირვანქა ხორცი უნდა სჭამოს და 2 გირვანქამდე პური და მწვანილეულობა.

პროფესორი თარხნიშვილი ხორცის ჭამის წინააღმდეგი არ არის და ამტკიცებს, რომ ხორცი აუცილებელია განათლებულ ქვეყნების მცხოვრებთათვის. საუკეთესო დამტკიცება ამ აზრისა ის არის, რომ ის ხალხი, რომელიც მცენარეობით იკვებება, ანუ ბრინჯით, გონების მხრივ ძლიერ დაქვეითებულია.

დიდი მნიშვნელობა აქვს კვებისათვის კბილებს. ცუდად დაღეჭილს საჭმელს კუჭი ძნელად ინელებს. ადამიანის პირში ბევრი ბაქტერიაა,რომლების გამო კბილები ფუჭდება.ამიტომ საჭიროა კაცმა ჭამის შემდეგ და დაძინების დროს პირი გამოირეცხოს და კბილები დაიწმინდოს და არა დილით, როგორც ბევრნი იქცევიან. პროფესორის აზრით აუცილებლად საჭიროა ყველა სასწავლებლებში კბილები გაუსინჯონ ხოლმე მოწაფეებს.

რუსეთი

—

საერო განათლების სამინისტრომ განმარტა, რომ ისეთის კერძო რეალურის სასწავლებლების დაარსების ნება, რომელთაც სახელმწიფო სასწავლებელთა უფლებანი ექნება მინიჭებული, აქვს ყველას იმის მიუხედავად, რა განათლება აქვს მას მიღებული, იმ პირობით-კი მხოლოდ, რომ ასეთის სასწავლებლის დირექტორად დანიშნულ იქმნას ისეთი კაცი, რომელსაც უმაღლესი განათლება მიუღია. რაც შეეხება ისეთის კერძო რეალურის სასწავლებლების დაარსებას, რომელთაც სახელმწიფო სასწავლებლის უფლება არ ექნებათ, ის, ვისაც სურს ასეთის სასწავლებლის დაარსება, ვალდებულია წარადგინოს იმის მოწმობა, რომ უმაღლესი სწავლა-განათლება აქვს მიღებული.

— ფინანსთა სამინისტროში ლაპარაკია აღძრული იმის შესახებ, რომ სოფლის მეურნეთა და გლეხთათვის იაფ-ფასიანის კრედიტის შესაძენად დაარსებულ იქმნას განსაკუთრებული ბანკები.

დამაკვირდი

მოწყალე იგი არს, რომელმან თჳთ არა ღირსიცა მოწყალებისა შეიწყნაროს.

იოანე მონაზონი

* * *

ცემაჲ რკინისაჲ ცეცხლოვან ჰყოფს ქვათაცა, ხოლო განსწავლის გულთა სიფიცხე საგუმელთაჲ.

ნიკოლოზ ტფილელი

* * *

ხალხს ის უყვარს და მიაჩნია ძვირფასად, ვინც იმისს ფიქრსა და აზრს მოსვენებას არ აძლევს.

მაიკოვი

ჟურნალ-გაზეთებიდგან

(ამოკრებილი ამბები)

კენიგსბერგის ლაბორატორიის დირექტორს პროფესორს რერიგს მთელის წლის განმავლობაში გაუსინჯავს 1,080 ყვავის კუჭი, რათა შეეტყო, რასა სჭამს ყვავი სხვა-და-სხვა დროს. ყვავების კუჭებში იპოვნეს: კენჭები, მცენარეობა და ცხოველების ხორცი. კენჭები ყვავის ბარტყის კუჭშიაც-კი ბევრი უპოვნია პროფესორს. ერთი მეშვიდედი ყვავის საჭმელისას კენჭებს წარმოადგენს. საჭმელის ნახევარს წარმოადგენს სხვა-და სხვა მცენარეობა. პურის მარცვალს თურმე ყვავი სულ არ ეტანება. ქერისა, ფეტვისა და შვრიის მარცვალს უფრო ნაკლებად სჭამს. ყვავის საჭმელის 7 პროცენტს თაგვები შეადგენენ, 13 პროცენტს—სხვა-და-სხვა მწერი. განსაკუთრებით ზაფხულში ბევრსა სჭამს მწერსა და მხოლოდ როცა მწერი აღარ არის, მაშინ თაგვს ემტერება და მძოვრსაცა სჭამს. ამიტომ, ყვავი სრულებით მავნებელი არ არის მეურნეთათვის და ნურც დაჰხოცავთია,—დასძენს ამ ამბავს პროფესორი.

* * *

ჟურნალ-გაზეთებში ფრიად საყურადღებო ცნობებია დაბეჭდილი ევროპის მცხოვრებთა რაოდენობის შესახებ. 1887 წლიდგან 1897 წლამდე, ე. ი. ათის წლის განმავლობაში ევროპის მცხოვრებთა რაოდენობას მოჰმატებია 36¾ მილიონი. 1887 წელს ყოფილა სულ 343 მილიონი, ხოლო 1897 წელს—380 მილიონი. თუ სხვა და სხვა სახელმწიფოს მცხოვრებთა რაოდენობამ ისევე იმატა, როგორც აქამდე მატულობდა, მეოცე საუკუნის დამლევს რუსეთში იქმნება 228 მილიონი მცხოვრები, გერმანიაში—107 მილიონი, ავსტრი-უნგრეთში—79 მილ., ინგლისში—65 მილ. და საფრანგეთში მხოლოდ—41½ მილ.

* * *

ამ ბოლო დროს ამერიკაში ოთახების კედლების გასაკრავად თუთიას შპალერებს ჰხმარობენ. ეს შპალერი ისე ჰგავს თურმე მარმარილოს, რომ კაცი მხოლოდ მაშინ მიხვდება, მარმარილო არ არისო, როდესაც ძლიერ ახლო მივა კედელთან. ამ შპალერს კიდევ ის კარგი თვისება აქვს, რომ როცა გაჭუჭყიანდება, ადვილად შეიძლება იმის გარეცხვა.

გამოსადეგი ცნობა

—

აი როგორ უნდა თურმე მოამზადოთ წმინდა სანთელი მებელის ხის ნაწილებზე წასასმელად გასუფთავებისა და გალამაზებისათვის. თიხის ჭურჭელში ჩაასხით ცხრა მისხალი სკიპიდარი (აფთიაქში მოიკითხეთ) და თორმეტი მისხალი თეთრი სანთელი, ჭურჭელი შეახვიეთ ქაღალდში და ან თბილ წყალში ჩასდგით, ან ფეჩში, რომ სანთელი გადნეს და როცა თეთრს ცომსავით გახდება, ექვსი მისხალი სპირტი დაასხით და აურიეთ.

დეპეშა

5 დეკემბერი

პეტერბურგი. დიდი მთავარი ვლადიმერ ალექსანდრეს ძე და დიდი მთავრინა მარიამ პავლეს ასული დაბრუნდნენ საზღვარ-გარეთიდგან ცარსკოე სელოში.

შავის ჭირის საწინააღმდეგო კომისია აცხადებს, რომ, როგორც ინდოეთიდგან მოსულის ცნობებიდგან სჩანს, ბომბეის საპრეზიდენტოში 12-დგან 18 ნოემბრამდე შავი ჭირი შესამჩნევად შესუსტდაო.

უწმ. სინოდის პირველ წოდებულმა წევრმა, პეტერბურგის მიტროპოლიტმა, მაღალ ყოვლად-უსამღვდელოესმა პალლადიმ 5 დეკემბერს, ნაშუადღევის 2 საათსა და 40 წუთს, განისვენა.

კონსტანტინეპოლი. დიდი მთავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე აქ მოვიდა. უწმ. სინოდის სამი წევრი მიეგება დიდს მთავარს პატრიარქის სახელით. ეკკლესია-ძეგლის კურთხევაზედ პატრიარქის წარმომადგენელებად იქმნებიან დერკოსის დიდი ვიკარი და მიტროპოლიტი.

რომი. კანევარომ განაცხადა, რომ იტალიას საუკეთესო განწყობილება აქვს მენელიკთან. იტალიამ რას მანგაშას დამორჩილება ურჩია, ხოლო მენელიკს—შეწყნარება ამ დამორჩილებისა

„ივერიის“ ფოსტა

—

ნ. ერთელს. თქვენი ლექსები არ დაიბეჭდება.

ძ. ზ—დი. მ. კ—ლიას. ლექსი: „კლდე ზღვისა ნაპირას“ არ დაიბეჭდება.

რ. ერედველს. უკანასკნელად გამოგზავნილი წერილი არ დაიბეჭდება.

სოფ. უ—ბანი. მზავრს. უსახელო კორესპონდენტების წერილები არ იბეჭდება.

ს. ნა—ვი. პატრს. არ დაიბეჭდება.

ბაქო. ი. ბ—ძეს. საბუთები [illegible] თქვენის წერილისა.

სასარგებლო ცნობა.

ტფილისის ოლქის სასამართლოს სისხლის სამართლის მე-2 განყოფილებაში შემდეგი საქმეები იქმნება განხილული.

8 დეკემბერს.

გიორგი რამაზის ძე ირემაშვილის, როსტომ საბას ძე ვალიშვილის და მარკოზ ვიანეს ძე ცაბოშვილისა, რომელთაც მკვლელობა ჰბრალდებათ.

მიხეილ ქრისტეფორეს ძე ლაზარაშვილისა, რომელსაც სასჯელთა დებულების მე-115 მუხლსა და მე-1455 მუხლის მე-2 ნაწილში აღნიშნული ბრალი ედება;

განცხადებანი

ბათუმის ქალაქის გამგეობა

აცხადებს საყოველთაო საცნობელად, რომ 1898 წლის ამა დეკემბრის 21-ში მოახდენს საბოლოო ვაჭრობას ბათუმის საქალაქო საავადმყოფოს აგების მუშაობათა იჯარით გასაცემად. საავადმყოფო უნდა აგებულ იქმნას იმ პროექტისა და ხარჯთ-აღრიცხვის თანახმად, რომელიც დამტკიცებულია ქუთაისის საგუბერნიო მმართველობის აღმაშენებელ განყოფილების მიერ და უნდა დაჯდეს 120,410 მან. 52 კაპ;

ვაჭრობა დაიწყება ნაშუადღევის 12 საათზედ გამგეობის სადგომში, თავ. გურიელის სახლში, მარიინის პროსპექტისა და მიხეილის ქუჩის კუთხეში; დასრულდება ვაჭრობა ნაშუადღევის 2 საათზედ. ვაჭრობა შეიძლება სიტყვიერადა და წერილობით. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში უნდა წარადგინონ დაბეჭდილი განცხადება იმის შესახებ, თუ რა ფასს თხოულობენ, ამასთან კონვერტები ვაჭრობის დაწყებამდე უნდა წარადგინონ.

იჯარის უზრუნველ-საყოფელად წარდგენილ უნდა იქმნას გირაო ფულად, ან მთავრობის მიერ უზრუნველ-ყოფილ სარგებლიანის ქაღალდებით, ფინანსთა სამინისტროს მიერ დამტკიცებულ რაოდენობის ანგარიშით. გირაო მთელის სამუშაოს წინადადებულ სასყიდლის 10% უნდა უდრიდეს. პირობების შეტყობა მსურველთ შეუძლიანთ გამგეობის კანცელარიაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეს გარდა, დილის 9 საათიდგან ნაშუადღევის 2 საათამდე.

(3—6.—1)

Открыта подписка на 1899 г.
на еженедѣльный иллюстрированный журналъ
ВОКРУГЪ СВѢТА
15-й годъ изданія
50 иллюстрированныхъ №№ въ годъ.
Романы, повѣсти, путешествія, научныя статьи и пр.
КРОМѢ ТОГО,
БЕЗПЛАТНО
СЕРВАНТЕСА
„ДОНЪ-КИХОТЪ“,
въ двухъ томахъ,
и собраніе сочиненій
ГУСТАВА ЭМАРА,
10 ТОМОВЪ!
лучшихъ романовъ:
1. Арканзасскіе трапперы. — 2. Пограничные бродяги. — 3. Чистое сердце. — 4. Вольные стрѣлки. — 5. Гамбузиносы. — 6. Сакраменто. — 7. Масъ-Горка. — 8. Розасъ. — 9. и 10. Красивая рѣка.
2 РОСКОШНЫЯ ПРЕМІИ:
Проф. И. К. Айвазовскаго „Буря у береговъ Крыма“.
Проф. Лагоріо „Севастополь, открытый рейдъ“.
— ПОДПИСНАЯ ЦѢНА —
НА ГОДЪ: безъ картинъ 4 Р. съ двумя картинами 5 Р.
съ доставкою и пересылкою.
Адресъ редакціи: Москва, Ильинскія вор., д. Титова.

(5—3)

Дозволено цензурою, Тифлисъ 5 го Декабря 1898 г.
სტამბა მ. შარაძისა და ამხანაგობისა.
რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე